

Etos inicijativa: univerzalne vrijednosti u lokalnom kontekstu

30.10.2018

Osnovna škola Husino Tuzla

Zilka Spahić Šiljak
TPO Fondacija, Sarajevo

TPO Fondacija je obilježila pet godina promocije programa Etos inicijative završnom konferencijom koja je održana 29.10.2018. godine u Hotelu Hills na Ilidži, u Sarajevu. Govorili smo o etičnosti, toleranciji, otvorenosti i solidarnosti ali i drugim vrijednostima oko kojih se možemo okupiti kao ljudi i koje su nam svima zajedničke.

Smatramo važnim ispričati pozitivne priče iz BiH, priče o prijateljstvu, dobroti, solidarnosti i razumijevanju, odnosno priče o zncima ljudskosti koja se ne vide dovoljno u javnom diskursu opterećenom negativnim slikama. To ne znači da o problemima ne trebamo govoriti, već da o dobru glasnije govorimo, kako bismo bili zahvalniji, ponizniji i kako bismo njegovali nadu, jer beznađe može biti najteža bolest jednog društva.

Preko 250 nastavnika, pedagoga, direktora i predstavnika ministarstava obrazovanja, pedagoških zavoda i civilnog društva imalo je priliku propratiti neke od rezultata Etos inicijative koja je u posljednjih pet godina okupila preko 1000 nastavnika u pet kantona i u pojedinačnim školama BiH. Konferenciji su prisustvovali nastavnici i učenici iz mnogih gradova BiH: iz Tuzle, Gradačca, Tešnja, Bužima, Bihaća, Kupresa, Orašja, Livna, Mostara, Jablanice, Konjica, Kiseljaka, Visokog, Vareša, Bugojna, Jajca, Travnika, Sarajeva i drugih mjesta Bosne i Hercegovine.

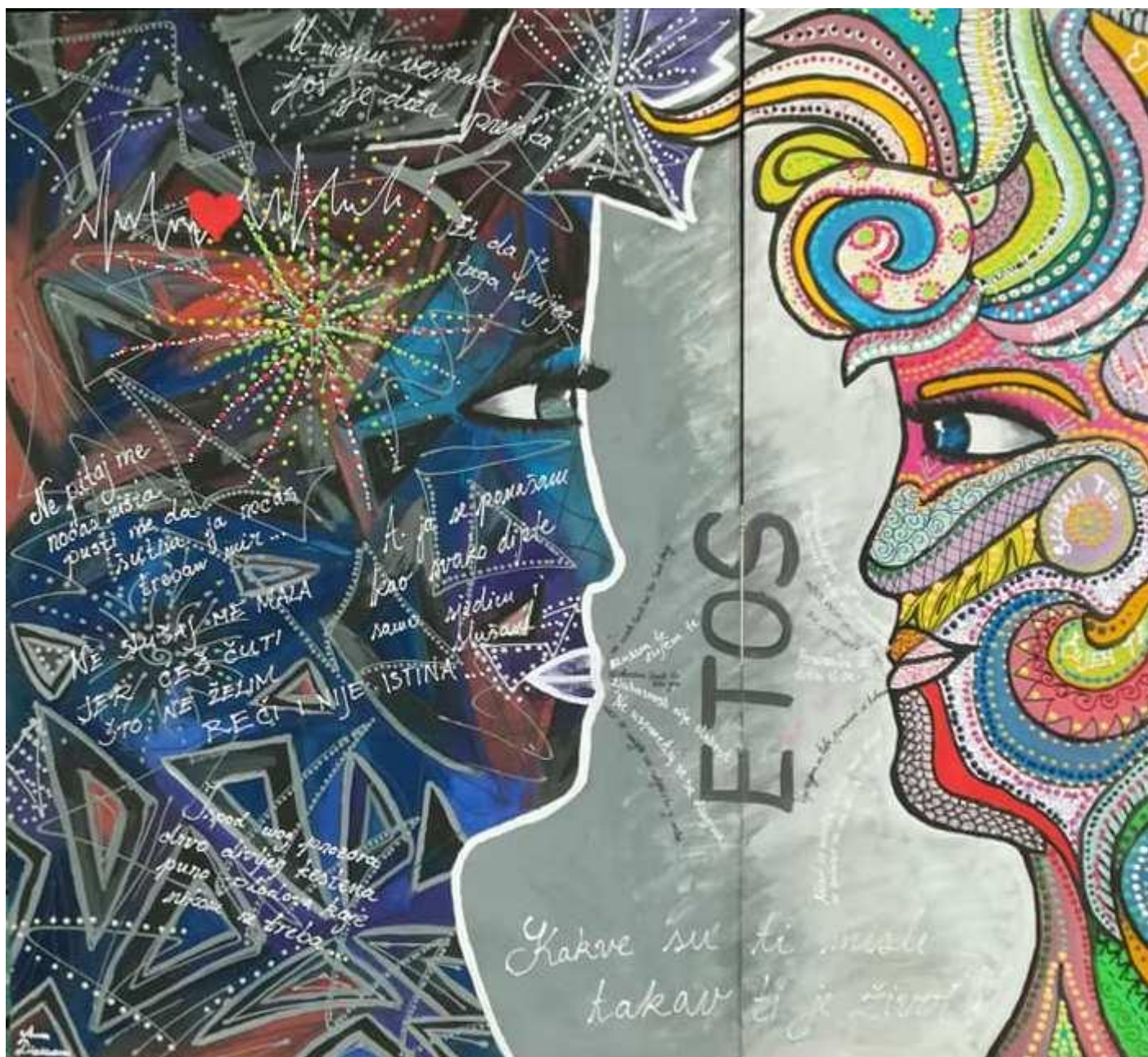
Kako je naglasila pomoćnica ministra za obrazovanje, nauku, kulturu i sport u HNK, Emina Jusufbegović, važno je obrazovati se za mir i nenasilje i promovirati etičke vrijednosti u obrazovnom sistemu, jer su nastavnici jedna od najvažnijih karika socijalizacije ličnosti.

Savjetnik u Pedagoškom zavodu Tuzlanskog kantona, Izet Numanović, je govorio o važnosti zajedničkog djelovanja vjernika i onih koji ne vjeruju jer “zajednički angažman... koji je usmjeren općem dobra a s onu stranu sekularnog i religioznog fundamentalizma predstavlja jedan od fundamentalnih ciljeva projekta.”

Sedžida Hadžić, profesorica iz Treće gimnazije Sarajevo, nas je podsjetila na kategorički imperativ: “Postupaj uvijek tako da maksima, osnovni princip tvoje volje, može važiti kao zakon za sve ljude!”, što je (kako je dalje naglasila) sadržano i u Konfučijevom Zlatnom pravilu: “Ne čini drugima ono što ne želiš sebi!”

Fra Ivan Nujić iz Franjevačke gimnazije Visoko govorio je o vrijednostima opraštanja i pomirenja i ulozi mladih u primjeni univerzalnih vrijednosti u ubrzanom procesu društvenih promjena jer “[se] mladi prilagođuju lakše nego stariji, otvaraju prostor još široj primjeni vrijednosti Svjetskog etosa u društvu općenito stavljajući mlade ljude kao nositelje pozitivnih promjena. Jedan od velikih zadataka na tome putu svakako je ozdravljenje društva eliminiranjem želje za osvetom – odnosno – izgradnja kulture solidarnosti, pomirenja i praštanja.”

Nastavnici i profesori (Alma Ahmethodžić, Mirza Jahić, Selvira Mašnić, Amela Petričević, Dženaida Čengiđ) su kroz kratke filmove i prezentacije predstavili postignuća učenja o etičkim vrijednostima u svojoj školskoj i lokalnoj zajednici. Pokazali su da je dovoljno malo poticaja, odvažnosti i vjere da atmosfera u jednoj zajednici odiše ljepotom zajedništva i prijateljstva.

Srednja škola Gračanica

Predstavnici vjerskih zajednica su također partneri u dijelu programa Etos inicijative u kojem se održavaju posebne edukacije o humanističkoj perspektivi etosa za vjeroučitelje. Prof. dr. Mato Zovkić je pohvalio napore TPO Fondacije istaknuvši sljedeće:

Djelatnici nevladinih organizacija koje promiču međuetničku suradnju na području etičkih vrijednosti rade važan posao, ali na dug rok ne mogu postići trajne rezultate ako ne surađuju s predstavnicima religijskih institucija i ne otvore svoje programe zainteresiranim sudionicima koji su religiozni. Zvali mi taj rad svjetski etos, kako ga naziva Hans Küng ili globalna etika kako su ga nazvali vjerski poglavari u Chicagu 1993, svi imamo osjećaj za istinske vrijednosti i opće dobro. Kao različiti, možemo surađivati u pridonosenju takvim vrijednostima u pluralnom društvu naše države.

Dr. Nezir Halilović iz Rijaseta islamske zajednice BiH je rekao da Islamska zajednica uvijek želi sudjelovati u programima koji promiču dobro, a Etos inicijativa je to pokazala u proteklih pet godina.

Elma Softić-Kaunitz iz Jevrejske opštine BiH je skrenula pažnju na suštinske vrijednosti i koncept komšiluka i prihvaćanja drugoga i stranca koji nam dođe u goste i da o tome Etos inicijativa također poučava.

Nikolina Tomšić iz Katehetskog ureda Vrhbosanske nadbiskupije je istakla dobru suradnju sa TPO Fondacijom na edukaciji vjeroučitelja i da su njihova vrata otvorena za sve dobre inicijative.

Na Etos konferenciji je predstavljen i zbornik radova *Živi vrijednosti: globalni etos u lokalnoj perspektivi*, urednica Zilke Spahić Šiljak i Melike Šahinović. Tekstove su pisali nastavnici i pedagozi na teme univerzalnih vrijednosti iz perspektive vlastitih iskustava, snova, nadanja i konkretnog djelovanja s ciljem da ovaj svijet učine malo boljim mjestom za život. Pored urednica Zbornika, na promociji su govorili i recenzenti: prof. dr. Nerzuk Ćurak, prof. dr. Ivan Šarčević i prof. dr. Spahija Kozlić.

Profesor Ćurak je u pogovoru zabilježio da je u programima NVO-a obrazovanje ključno za transformacije društvene svijesti i pojedinačnog mirovnog:

Zato je i TPO Fondacija odlučila svoje edukacijske resurse usmjeriti u najvažniju državno-društvenu strukturu svake odgovorne političke zajednice, nudeći bosanskohercegovačkom edukacijskom sustavu profesionalnu i stručnu ekspertizu koja je generirana iz najboljih teorijskih spoznaja i metodičkih praksi suvremenih znanosti o miru, nenasilju, edukaciji, etici...

Profesor Ivan Šarčević je podsjetio sve nas da je problem što su ljudi danas pripisali transcendenciju nižim vrednotama umjesto Boga i što nema poniznosti i zahvalnosti, ali i spremnosti na odricanje jer velike vrednote traže i veliko odricanje. Profesor Spahija Kozlić je skrenuo pažnju na to da “*dia-logos* koji se promovira programom Etos inicijative kroz učenja o etičkim vrijednostima iz religijske i nereligijske perspektive je od velike vrijednosti u vremenima kada je, nažalost, važnije biti uspješan nego li moralan”.

Konferencija je završena proglašenjem pobjednika konkursa “Živi vrijednosti – nacrtaj vrijednosti” na kojeg su se prijavljivali učenici osnovnih i srednjih škola u BiH. Na velikim panoima su predstavili univerzalne vrijednosti koje oni smatraju najvažnijim poput: porodice, prijateljstva, ljubavi, tolerancije i solidarnosti. Stručni žiri, u sastavu: Neven Misaljević, fra Ivan Nujić i dr. Nezir Halilović, je odabrao tri najbolja rada za osnovne i tri najbolja rada za srednje škole i još dva rada koja su dobila specijalne nagrade.

Prvu nagradu u kategoriji osnovnih škola osvojili su učenici iz OŠ “Husino” iz Tuzle koja je inače u procesu certifikacije za školu etosa. Na čelu sa angažiranom nastavnicom Amelom Petričević, učenici su predstavili vrijednosti koje oni njeguju u svojoj školi, odnosno vrijednosti koje su u njima i koje žive.

Prvi nagradu za srednje škole osvojile su dvije učenice iz Srednje mješovite škole iz Gračanice, Amra Dizdarević i Edisa Bečić.

Druga i treća mjesta, specijalne nagrade, kao i posebno mjesto na izložbi radova su osvojili učenici iz Bosanske Krupe, Travnika, Sarajeva, Orašja, Stoca, Banovića i Bijelog Polja (Mostar). Ovi radovi su bili izloženi za učesnike Konferencije na kraju programa.

Mreža nastavnika, pedagoga i drugih djelatnika u obrazovanju koji učestvuju u programu Etos inicijative nastavit će raditi i dalje i kreirati ostrva pozitivnog ozračja i svoje snage usmjeravati da upale što više lampi svjetla umjesto da se iscrpljuju u rastjerivanju mraka.